

Dönem : 3
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 97

Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 yılı döner sermaye hesabına ait bilânço ile uzman murakıp raporunun sunulduğuna dair Başbakanlık tezkeresi ile Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ve Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/120, 3/121, 1/70)

Tekel Genel Müdürlüğü 1963 yılı bilânçosu ile uzman murakıp raporunun sunulduğuna dair Başbakanlık tezkeresi. (3/121)

T. C.

Başbakanlık

22 . 11 . 1968

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 32-12/8579

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 yılı döner sermaye hesaplarına ait 1963 yılı bilânçosu ile uzman murakıp raporu ve bu rapor hakkındaki idare mütalâası, 1660 sayılı Kanununun 10 ncu maddesine göre, ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi. (3/120)

T. C.

Sayıştay

25 . 7 . 1966

Sayı : 539594/1620

Millet Meclisi Başkanlığına

Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Mehmet Karabacak
Sayıştay Başkan V.

UYGUNLUK BİLDİRİMİ

1. Anayasa ve Genel Muhasebe Kanunu hükümlerine uyularak bir örneği Sayıştaya gönderilen Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 malî yılı Kesinhesabı, Sayıştayca incelenip yargılanmış olan saymanlık idare hesaplarıyla karşılaştırılmıştır.

2. Dairesi Kesinhesabında yazılı gider miktarının, Sayıştayca tesbit olunan miktardan 4 733 lira 79 kuruş noksan bulunmuş ve farkın nedenleri Sayıştay gider cetvelinde açıklanmış olduğu cihetle Kesinhesap kanunu tasarısının 1 nci maddesinde gösterilen gider miktarının ona göre düzeltilmesi gerekmekte bulunmuştur.

3. Dairesi Kesinhesabında yazılı yok edilmesi gereken ödenek miktarının, Sayıştayca tesbit olunan miktardan 20 652 lira 22 kuruş fazla bulunduğu ve bu farkın nedenleri Sayıştay cetvelinde açıklanmış olduğu cihetle Kesinhesap kanunu tasarısının 5 nci maddesinde gösterilen miktarın ona göre düzeltilmesi gerekli görülmüştür.

4. Dairesi Kesinhesabı arasında bulunan gider cetvelinde ödenek dışı gider olarak bir miktar gösterilmemiştir.

Sayıştayca yapılan incelemede ise, bütçenin 782 nci - satınalınacak taşıtlar - bölümünden 204 901 lira 55 kuruşun ödenek dışında hareanmış bulunduğu tesbit edilmiş, sebep ve mahiyeti de Sayıştay gider cetvelinde açıklanmıştır.

Aneak, bu miktarın yılı içinde mahsuben tahsil edildiği ve 1965 malî yılında da bütçenin - geçen yıllar borçları - tertibinden sağlanan ödenekle kaydının kapatılmış olduğu Kesinhesabın görülmüşü sırasında toplantıda hazır bulunan dairesi temsilcisi tarafından yapılan açıklamadan anlaşılmış olmakla bu konuda Sayıştayca yapılacak bir işlem bulunmamıştır.

5. Dairesi Kesinhesabında yazılı gelir tahakkukat ve tahsilât miktarı, Sayıştayca tesbit olunan miktardan 4 826 lira 29 kuruş noksan bulunmuş ve nedenleri Sayıştay gelir cetvelinde açıklanmış olduğundan Kesinhesap kanunu tasarısının 2 nci maddesinde gösterilen tahsilât miktarının ona göre düzeltilmesi gerekli bulunmuştur.

6. Yukarıki maddelerde ve bağlı cetvellerde yazılı açıklamalar göz önünde bulundurulmak suretiyle Kesinhesapta gösterilen rakamların kabulünün uygun olacağını arz ederiz.

30 . 6 . 1966

Birinci Başkan V.
Kemalettin Tolluoğlu

D. 1. Başkan V.
Raşit Örencik

D. 2. Başkan V.
A. Rıza Toksöz

D. 3. Başkanı
Mehmet Karabacak

D. 4. Başkanı
(İzinli)
İhsan Ögat

Üye
(Hasta)
Nihat Başakar

Üye
Celâl Çitici

Üye
M. Hüdâi Dümer

Üye
Hikmet Öktem

Üye
Azmi Seyhan

Üye
Remzi Konakçı

Üye
Semiha Erem

Üye V.
Necdet Teker

Üye V.
Hayri Gürsu

Üye V.
Semahat Senger

Üye V.
Sacide Ardoğan

Üye V.
Enver Yılmaz

Savcı
Fikret Karabina

**Tekel Genel Müdürlüğü 1963 yılı bilânçosu ile uzman murakıp raporunun sunulduğuna dair
Başbakanlık tezkeresi. (3/1023)**

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-86/9396

1 . 12 . 1969

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27 . 4 . 1965 tarih ve 71-86/1708 sayılı yazımız.

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 29 . 11 . 1969 tarihinde kararlaştırılan «Tekel Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı» ile gerekçesi ve eki cetveller ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GEREKÇE

1963 bütçe yılı yekûn bütçe giderleri, nâzım giderler dâhil olmak üzere, 151 666 857 lira olup ekli (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterilmiştir.

1963 bütçe yılı gelirleri, nâzım gelirler dâhil, 1 291 341 035,21 lira olup ekli «B» işaretli cetvelde gösterilmiş ve bütçe tahminlerine göre vukua gelen fazla ve noksanlık ayrıca bir cetvel ile açıklanmıştır.

Gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere (A/2) işaretli cetvelin ayrı bir sütununda gösterilen ve 3010 sayılı Kanun mucibince avans olarak verilen 3 301 226,69 lira ödenek elde tutulmuştur.

1963 bütçe yılı içinde harcanmıyarak yok edilen 53 514 855,47 lira ödenek artığı «A» işaretli cetvelin özel sütununda gösterilmekle beraber ayrıca bir cetvel ile de açıklanmıştır.

1963 malî yılı kâr ve zarar hesabı bu yıla ait bilânçoda gösterilmiştir.

Sayıştay Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Sayıştay Komisyonu

Esas No. : 3/120, 3/121, 1/70

Karar No. : 4

23 . 3 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Tekel Genel Müdürlüğü 1963 yılı kesinhesap kanun tasarısı ile bu yıla ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi, 1660 sayılı Kanununun 8 nci maddesi gereğince uzman murakıplarca bu yıl döner sermaye bilânçosu tetkikatı sonucuna ait düzenlenen rapor Komisyonumuza havale edilmiş, kanunun tarif ettiği şekilde hazırlanmış bulunduğu anlaşılan kesinhesap kanun tasarısı ve uygunluk bildirimini, döner sermaye tetkikatına ait rapor Sayıştay ve Tekel Genel Müdürlüğü temsilcileri hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olunmuştur.

Ödenek :

1. Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı ödeneği 208 262 119,18 lira olarak tesbit edilmiştir. Bu miktar uygunluk bildirimine ekli cetvelde yazılı ödenek miktarına uygunsada, dairesi Kesinhesabında 220 819,98 lira fazlasıyla 208 482 939,16 lira yazılı bulunmuştur.

Bu fark, 1962 bütçe yılında Merkez Bankasında Rize Çay Fabrikası ihtiyacı için İstanbul Nakliyat Şubesi Müdürlüğünce A. B. D. den satın alınan 11 adet kamyonet bedeli karşılığı açılan akreditifle ilgilidir. Kamyonet bedeli ve akreditif giderleri tutarı 220 819,98 liranın, 3010 S. K. gereğince gelecek yıllara sari mukavele yapılması mümkün olmadığı, ödeneğinden de mevkuftutulmadığı halde, dairesi Kesinhesabında (geçen ve eski yıllar bütçe mahsubatı) bölümüne ödenek ve gider kaydolduğu görülmüştür.

Sayıştayca akreditif giderleri 4 644,48 lira 501 inci (geçen yıl borçları) bölümü ödeneğinden, 1963 yılında tesellüm edilen 11 kamyonet bedeli 216 175,50 lira da 782 nei (satılınacak taşıtlar) tertibi ödeneğinden mahsubedilmiş, Komisyonumuzca da bu işlem yerinde görülmüştür.

Ayrıca ödenekte toplama etkili olmayan sütunlararası ve daktilo hatalarından doğan bazı farklar bulunmuş, Sayıştayca düzenlenen cetvelde doğrusu gösterildiğinden bu miktarlar Komisyonumuzca da kabul edilmiştir.

Gider :

2. Kesinhesap kanun tasarısında ve dairesi kesinhesabında gider genel toplamı (nâzım gider dâhil) 151 666 857 lira gösterildiği, bunun Sayıştayca tesbit edilen 151 671 590,79 lira güdere nazaran 4 733,79 lira noksan bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu farkın 4 713,79 lirası Kocaeli Başmüdürlüğü sorumlu Saymanlığının çeşitli tertiplerinden, 20 lirası İstanbul Çay Atelyesi sorumlu Saymanlığının kasa tazminatı tertibinden fuzulen ödenen bu miktarların, saymanlıklara sonradan geri alındığından, tertipleri ve gider genel toplamından Genel Md. lük Saymanlık Md. lüğünce kesinhesabın düzenlenmesi sırasında, düşünülmesi.

Sayıştayca ise, bu işlem 2514 sayılı Kanunun 13 nü maddesine aykırı bulunduğundan bu miktarların ilgili tertipler giderleri arasında bırakılması sonucu ortaya çıktığı görülmüştür.

Komisyonumuz Sayıştayca yapılan işlemi yerinde bulmuş ve Kesinhesap kanunu tasarısının 1 nei ve 3 nü maddeleri değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Bundan başka, uygunluk bildirimine bağlı cetvellerde gösterildiği üzere gider genel toplamına etkili olmayan ve giderin yanlış bölümlerden mahsubundan doğan bölümlerarası 222 754,49 lira fazla ve noksanlık vardır. Komisyonumuzca, Sayıştay kayıtlarının doğru olduğu anlaşılacak, uygunluk bildirimine bağlı cetvelde gösterilen miktarlar aynen kabul edilmiştir.

Yok edilecek ödenek :

3. Kesinhesap kanun tasarısı ve dairesi kesinhesabında 53 514 855,47 liralık ödeneğin yok edilmesinin gerektiği belirtilmiş ise de, Sayıştayca tesbit edilen 53 494 203,25 liraya nazaran 20 652,22 lira fazlalık arz ettiği ve fark sebebinin iki kalemden ibaret olduğu anlaşılmıştır.

Bu farktan,

a) 4 733,79 lirası, gider kısmından açıklanan miktarın ters yönde yok edilecek ödeneği etkilemesinden,

b) 15 918,43 lirası, ödenek kısmında da açıklandığı üzere, 3010 sayılı Kanunla hiçbir ilgisi olmadığı halde gelecek senelere sari sözleşmeler gibi addolunarak, geçmiş yılda verilmiş ve ödeneğinden mevkuftutulmuş bir avans mahsubu gibi (Geçen ve eski yıllar mahsubatı) bölümüne gider kaydolunan 11 adet kamyonet bedeli ve akreditif masrafları tutarı 220 819,98 lira karşılığı ödenek kaydının mezkûr miktarın tamamının bölüm ödeneği ve ödenek genel toplamından çıkarılıp, giderin de mahiyetine göre 4 644,48 lirasının 501 nei bölüm ödeneğinden, kalan ve 782 nei bölüme nakledilen 216 175,50 liradan da bu bölümde mevcut 11 273,95 lira ödeneğe tekabül eden kısmının mahsubedilmesi sonunda, toplam olarak (4 644,48 + 11 273,95 =) 15 918,43 liranın yok edilecek ödeneğe tek tarafli intikal etmesinden ileri gelmiş olup, dairesi kesinhesabının (a ve b fıkralarının toplamı) 20 652,22 lira fazlası meydana çıkmıştır.

Komisyonumuzca Sayıştayca tesbit edilen miktarlar uygun bulunarak Kesinhesap kanunu tasarisının 5 nei maddesi değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Ödenek dışı gider :

4. Dairesi kesinhesabı gider cetvelinde ödenek dışı gider olarak bir miktar gösterilmediği halde, Sayıştay uygunluk bildiriminde 782 nei (Satılınacak taşıtlar) bölümünden 204 901,55 lira ödenek dışı harcama olarak tesbit edildiği bildirilmiştir. Sayıştayca tesbit edilen ödenek dışı harcama, yukarıdaki maddelerde açıklandığı üzere giderin yanlış bölümden mahsubundan dolayı Sayıştayca ilgili tertip giderine eklenmesi, bu tertipteki ödeneğin de yetmemesi yüzünden ortaya çıkmıştır. Ancak, bu miktarın yılı içinde mahsuben tahsil edildiği ve 1965 malî yılında da bütçenin - Geçen yıllar borçları - tertibinden sağlanan ödenekle kaydının kapatılmış olduğu ifade edildiğinden Komisyonumuzca bu konuda yapılacak işlem bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Gelir :

5. Kanun tasarısı ve kesinhesapta gelir genel toplamı (Nâzım gelir dâhil) 1 291 341 035,21 lira gösterilmiş ise de, bunun Sayıştay uygunluk bildiriminde gösterilen 1 291 345 861,50 liraya göre 4 826,29 lira noksan bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu fark 4 713,79 lira ve 112,50 liralık iki kalemden ibarettir.

4 713,79 lira, gider maddesinde açıklanan nedenlerden doğmuş olup usulsüz ödenen ve sonradan geri alınan miktar olduğu halde gelir kaydedilmediğinden Sayıştayca gelire de eklenmesinden,

112,50 lira, fuzulü ödenen ve sonradan geri alınan kasa tazminatının gider arasında bırakıldığı halde, gelire alınmaması buna karşılık Sayıştayca gelire de eklenmesinden ortaya çıktığı anlaşılmış olup Komisyonumuzca Sayıştayın tesbit ettiği gelir miktarları kabul edilerek kanun tasarısının 2 nei maddesi değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Tekel Genel Müdürlüğü döner sermaye saymanlığının 1963 bütçe yılı bilânçosu ve bu bilânço hakkında düzenlenen uzman murakıplar raporu ile bu rapora mezkûr idarenin verdiği cevabın Komisyonumuzda müzakeresi sonunda ;

6. 421 maddeden ibaret bulunan raporun tenkid maddeleri üzerinde genel müdürlük ilgililerince hassasiyetle durularak ilişikli hususların izalesine çalışıldığı ve temennilerin de imkân nisbetinde yerine getirildiği, Sayıştay temsilcilerince açıklanmış olmakla, rapordaki tenkid ve temenniler meyanında Komisyonumuza izahat verilmesinde fayda mülâhaza edildiği yine Sayıştay temsilcileri tarafından beyan olunan bâzı maddeler üzerinde görüşmeye geçildi.

I - Raporun 31 ilâ 41, 46 ilâ 51 ve 78 ilâ 82 nei maddelerinde, bilânçoda yer alan bütçe sabit kıymetleri meyanındaki emlak, makina ve demirbaşlara aid olup, mülhakat idarelerinden celbedilerek bilânçoya bağlanmış bulunan sayım tutanakları ve döküm cetvellerindeki kayıtların merkez Muhasebesi kayıtlarına tetabuk etmediği görülerek, mülhakat muhasebelerince tesis edilen hesaplarla sayım tutanaklarının behemahal merkez kayıtlariyle mutabakatı sağlandıktan sonra bilânço tanzimi edilmesi, aksi halde, bilânçonun fiilî durumu göstermekten uzak olacağı mütalâa edilmiştir.

İdare temsilcileri tarafından bu konuda yapılan açıklamada ; bahse konu mübâyetlerin mütaakıp yıl içinde giderilerek mülhakat kayıtlarının bilânço kayıtlariyle mutabakatının sağlanmakta olduğu açıklanmış olmakla beraber, bundan böyle bilânçonun fiilî duruma uygunluğunu temin hususunda gerekli ihtimamın gösterilmesi lüzumu bulunmuştur.

II - Raporun 120 nei maddesinde ;

Muhasebe talimatnamesi gereğince, mülhakat idarelerinde bulunan banka mevcutları kasa hesabı içinde gösterildiğinden, Merkez Nakliyat ve Malzeme Alım Şubeleri ile Çamaltı Tuzlası haricinde kalan mülhakat idarelerinin banka ve kasadaki nakit hareketlerinin ayrı ayrı tesbiti mümkün olmamış ve bu sebeple ismi geçen dört saymanlığın banka mevcutları banka hesabında, diğer mülhakat idarelerinin kasa ve banka mevcutları da kasa hesabı içinde gösterilmiştir. Nitekim işlet-

mece de kasa ve bankanın giriş - çıkışları ayrı ayrı tesbit edilmediği cihetle, tetkikat sırasında tarafımıza tevdi kılınan Kesinhesap dosyası meyanındaki 1963 yılı umumi nizamında tevdiat hesabının giriş ve çıkış hareketi olarak yalnız merkez muhasipliğinin banka işlemleri gösterilip, diğer idarelerin banka ile olan nakit hareketi nazarı itibara alınmadığı gibi kasa giriş - çıkışlarında da fiilen vukubulan kasa hareketlerine uymayan rakamlar alınmıştır. Şöyle ki: İlişik paralar döküm cetvellerimizde görüleceği üzere merkez ve mülhakat idarelerinin se-ne sonu mizanlarına göre 1963 hesap devresi içindeki kasa hareketi :

Zimmet		Matlup		Bakiye	
Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
3 241 838 666	55	3 184 780 930	36	57 057 736	19

Yukarda gösterilen rakamlardan teşekkül etmesi lâzımgelirken, umumi mizanda :

Zimmet		Matlup		Bakiye	
Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
102 282 373	24	964 640 712	79	57 641 660	45

olarak gösterilmiştir ki, burada matluba alınan rakam 1962 bilânçosundaki kasa mevcudu ve zimmetteki rakam da 1963 hesap yılından 1964 hesap yılına olan kasa devri ile 1962 den 1963 hesap yılına devreden kasa mevcudunun toplamından ibarettir ve 1963 yılındaki kasa hareketleri ile hiçbir ilgisi yoktur.

İşletmenin bankalardaki nakit hareketleri, yukarda arz ettiğimiz üzere mülhakat idarelerinin banka mevcutları kasa hesabı içinde gösterilmiş olması ve bu idarelerin banka ile olan nakit hareketlerini gösterir banka ekstrelerinin mahallerinden celbedilmemiş bulunması sebepleriyle kontrol edilememiştir. Tetkikimize sunulan katı mizanlarda da, Merkez, Nakliyat, Malzeme Alım şubeleriyle, Diyarbakır, Paşabahçe İçki Fabrikaları, Bandırma, Bursa Y. T. B. Evleri, Çanakkale, Tekirdağ, Ürgüp Şarap Fabrikaları, Çamaltı Tuzlası, Rize, Çayeli, Gündoğdu, Eskipazar, İyidere Çay Fabrikaları ve İyidere Kereste Fabrikasının banka ile nakit hareketleri görüldüğü halde, bunlardan yalnız merkez muhasipliğinin banka işlemlerini gösterir rakamlar sözü geçen umumi mizana tevdiat hesabı olarak alınmıştır.

Bu itibarla, merkez idarelerinin banka mevcutları tevdiat hesabında ayrıca gösterilmekte iken, mülhakat idarelerince bu mevcutların kasa hesabı içine alınmış olması hesabın tevhidini mümkün kılamıyacağından, yukarda işaret ettiğimiz yanlışlıkları önlemek ve kasa ile bankanın fiilen vukubulan nakit hareketini tesbitle bilânço yılından ertesi yıla devreden mevcutların sayım tutanakları ve banka mektuplarına mutabakatını temin edebilmek bakımından, muhasebe plânının kasa hesabına mütedair hükümlerinde değişiklik yapılarak Merkez, Nakliyat, Malzeme Alım şubeleri ile Çamaltı Tuzlası muhasipliklerinde olduğu gibi mülhakat idarelerinde de banka mevcutlarının tevdiat hesabında ayrıca gösterilmesinin daha salim netice vereceği mütalâa edilmiştir.

İdare temsilcileri tarafından bu konuda yapılan açıklamada; özelliklerine binaen sadece Merkez Çamaltı Tuzlası ve nakliyat şubesi ile halenmülga Malzeme Alım Şubesi sorumlu saymanlıklarının bankadaki paralarının idarece tevdiat hesabında takibine müsaade edilmiş olup, diğer mülhakat idareleri muamelâtının ise «Muhasebe plânı hakkındaki izahnamenin 5 ve 6 ncı sayfalarındaki tarifât gereğince kasa hesabında takibedildiği ve esasen mülhakat idarelerine, mübayaa ve sair müstacel masrafları karşılamak üzere tahsis olunan mebalığın bankalara tevdi edilip kısa süreler içinde çekilerek sarf edildiği cihetle, iş hacminin geniş olmasına mukabil kadro darlığı sıkıntısı çekilen mülhakat idarelerinin bir de tevdiat hesabı ile meşgul edilmesinde fayda mülâ-

haza edilmediği, ancak, esas müessir bulunmamakla beraber, mahdut bazı hataların zuhur etmekte olduğu ve nakit muamelâtı kasa - banka olarak ayrı iki hesapta takibedilse dahi bu sistemde arz edilen zuhuru melhuz hataların önlenemeyeceği belirtilmiş olmakla; idare temsilcilerinin müta-lâası veçhile, muhasebe plânının kasa hesabına ilişkin hükümlerinde değişiklik yapılmasına mahal görülmemiş, ancak, raporda zikredilen hatalara meydan verilmemesi gerekli bulunmuştur.

III - Raporun 121 nci maddesinde;

Tutanaklara göre 1964 bilânço yılına devreden kasa ve banka mevcutları 60 558 061,64 lira olması lâzımgelirken, bilânçoda bu miktarın 543 283,87 lira noksanı ile 60 014 777,77 lira gösterildiği açıklanmıştır.

İdare temsilcileri tarafından bu konuda verilen izahatta, yoldaki paraların, bilânço yılının son günü bankaya intikal ettiği halde sehven banka hesabına alınmamış olmasından mezkûr farkın doğduğu bildirilmişse de; bundan böyle, banka mevcutlarının yıl sonu akşamı itibariyle tesbit edilip bilânçoya fiilî banka mevcudunun alınması ve bu suretle mezkûr hatanın tekrerrürüne mahal verilmemesi temenni edilmiştir.

IV - Raporun 134 ve 135 nci maddelerinde;

1959 bilânço yılı içinde idare elinde bulunan ortalama tütün mevcudunun yüzde 93 ü satış suretinde devredilmişken bu nisbet mütaakıp yıllarda tedricen azalarak, 1963 yılı satışının eldeki tütün mevcudunun yüzde 60 ma düştüğü belirtilmiş ve 1959 yılındaki tütün satışı 262 milyon lira iken 1963 yılında bu satış 459 milyon liraya yükselmiş olmakla beraber, malın devir suretinde husule gelen yüzde 33 nisbetindeki düşme, eldeki tütünlerin depo, ardiye kirası sigorta ve bakım masraflarını istilzam edeceği gibi tekelin finansman politikasına da uygun düşmeyeceğinden, bundan böyle tütün mubayaatının satışla orantılı olarak tütünün dinlendirme müddetlerine göre ihtiyaç nisbetinde yapılması ve bu suretle malın devir süratindeki muvazenenin sağlanması görülmüştür.

Bu hususta idare temsilcileri tarafından verilen izahatta; tütün fermantasyon tekniğinin bir zarureti olarak, tütünlerin iki fermantasyon devresi geçirilmedikçe fabrikaya verilemeyeceği esnasından gidilerek ihtiyacın kalitatif ve kantitatif tâyininde, mevcut stoklar ile bu stokların ve mübayaa edilecek tütünlerin kullanılacağı yerlerdeki istihlâk seyri ve satış tahminlerinin nazara alındığının belirtilmiş olmasından, tütün mubayaasının idare bünyesini ilgilendiren bir husus olduğu anlaşılmakla, bu konuda karar ittihazına mahal görülmemiştir.

V - Raporun 319 ncu maddesinde;

1 . 4 . 1963 gün ve 801252 sayılı ödeme fişi ile mütaahhit Nuri Esencan'a emanet hesabından reddiyat suretiyle ödenen 3 867,19 liraya ait herhangi bir mahsup veya nakit tahsilât makbuzunun mevcudolmadığına işaret edilmiştir.

İdare temsilcileri tarafından yapılan açıklamada emanet hesabından mütaahhit Nuri Esencan'a ödenen mebalige ait belgelerin 35, 102, 42 ve 108 sayılı fişlere ekli bulunduğu bildirilmişse de; emanet reddiyatlarında, emanet hesabına intikal eden paralara ait tahsilât makbuzlarının, reddiyat fişlerine eklenmemesi suiistimali mucibolabileceğinden, bundan böyle tahsilât makbuzlarının behemahal tediye fişlerine eklenmesinin usul ittihazi gerekli bulunmuştur.

V - Raporun 414 ncu maddesinde aynen;

«Genel Müdürlüğün (A) cetvelinde 3 391, (D) cetvelinde 2 050 ki cem'an 5 441 aded memur ve hizmetli kadrosu mevcud olup, 29 . 2 . 1964 tarihi itibariyle merkez ve mülhakat idarelerinde istihdam olunan kadrolu memur ve hizmetli sayısı ise, (A) cetveli kadrosunda 3 218, (D) cetveli kadrosunda da 2 007 dir. (A) ve (D) cetveli kadrolarındaki $173 + 43 = 216$ münhale karşılık kadro mevzuu hizmetlerde kadrosuz olarak yevmiye ile 169, ve saat ücreti ile de 1 186 ki cem'an 1 355 eleman çalıştırılmış bulunmaktadır.

1963 yılı sonunda vasati olarak beher memur ve hizmetliye karşılık 10.8 nisbetinde işçi çalıştırılmış olup, bu işçiler arasında doğrudan doğruya imalâtle meşgul olanlardan umumi işlerle uğ-

raşanların tefrik edilmesi halinde bu nisbet daha da düşmekte ve işletmelerin faaliyet durumlarına göre çalıştırdığı memur ve hizmetli adedinin fazlalığı açıkça görülebilmektedir.

Aynı mahiyetteki işyerlerinde istihdam olunan memur ve hizmetlilerle işçi adedlerinin nisbetindeki ahenksizlikte imalât kapasitesine ve normal işigal derecesine göre personel durumunun ayarlanmadığına bir örnek teşkil etmektedir.

Meselâ Çamaltı Tuzlasında 736 işçiye mukabil 52 memur ve hizmetli mevcudolup, beher personele isabet eden işçi nisbeti 14,2 iken, Yavşan Tuzlasında 54 işçiye mukabil 15 memur ve hizmetli istihdam edilmekte ve burada beher memur ve hizmetliye isabet eden işçi nisbeti ise ancak 3.6 yı bulmaktadır.

Fabrikalardaki işçilerle memur ve hizmetli mevcutlarına ait bir mukayese örneği olmak üzere, bu konuda Tekel Genel Müdürlüğü Hesap Uzmanlığı ve uzman müşavirliklerinde hazırlanmış raporlardan faydalanılmak suretiyle Paşabahçe İspirto Fabrikasının 1961, 1962 ve 1963 yılları personel durumu aşağıda mütalâa edilmiştir.

1961, 1962 ve 1963 yılları sonlarında Paşabahçe İspirto Fabrikasının memur ve hizmetliler mevcudu, sırası ile 77, 84 ve 93 kişiden ibarettir. Bunlardan takriben % 27 si (A) cetveli memurları, % 3 ü (D) cetveli hizmetlileri ve %70 i de memur ve hizmetlilerin vazifelerini gören işçileri teşkil etmiştir. Büro hizmetlerinde vazife gören bu işçilerden 29 . 2 . 1964 tarihinde % 21,3 ü imalât kısımlarında, % 28,1 i muhasebede, % 12,5 i sicilde, % 6,3 ü emniyette ve bakıye % 32,8 i de diğer kısımlar bürolarında çalıştırılmıştır. 1961 yılına nazaran 1963 yılında memur ve hizmetliler kadrosundaki % 19,4 nisbetinde bir azalmaya mukabil fiili mevcut % 20,8 nisbetinde anormal bir artış kaydetmiş, bu durum ise, kadrosuz olarak saat ücretli personel istihdamından ileri gelmiştir.

Bahis konusu 3 bilânço yılı sonlarında mezkûr fabrikada sırasıyla 919, 981 ve 951 işçi çalıştırılmış olup, bunlardan Toplu İş Sözleşmesinin 32 nci maddesindeki tarife göre, % 47 si imalât işçilerini, % 20 si teknik işçileri ve % 33 ü de diğer işlerle uğraşan işçileri teşkil etmiştir. Yine bu işçilerden % 47 si esas imalât kısımlarında % 21 i yardımcı imalât dairelerinde ve % 32 si ise diğer kısımlarda çalışmışlardır.

İmalâtle doğrudan doğruya meşgul olanların bilûmunun işçi mevcudunun % 47 sini ve imalât dairelerinde çalışanların ise % 32 sini teşkil etmesi, sınıf bakımından işçilerin dağılışında muvazene olmadığını ve binnetice bu nisbetlerin anormalliğini göstermektedir.

Fabrikanın beher memur ve hizmetli başına isabet eden işçi sayısı ise, 1961 de 11,9, 1962 de 11,7 ve 1963 de 10,2 dir. 1961 yıllarına nazaran 1963 yılında görülen nisbet azalması işçi mevcudundaki % 3,5 yükselişe mukabil memur ve hizmetliler mevcudunu % 20,8 oranında bir artış kaydetmesinden ileri gelmiştir.

1961 ilâ 1963 yıllarında memur ve hizmetlilerle işçi mevcutlarının imalât tutarlarına göre hüsule getirdiği değışiklik nisbeti aşağıda gösterilmiştir.

Yılı	İmalât tutarı	Memur ve Hiz. adedi	İşçi adedi
1961	100	100	100
1962	100,6	109,1	106,8
1963	106,9	120,8	103,5

Bu cetvelde de görüldüğü üzere, memur ve hizmetli adedi imalât seyrine göre ayarlanmamış olup, 1961 senesinde işçi başına düşen imalât tutarı 45 700, lira iken mütâakıp yıl 43 000,66 liraya inmiş bulunmaktadır.

Paşabahçe İspirto Fabrikasının yukarıda arz edilen personel durumundan anlaşılacağı veçhile, bu vâziyet genellikle işletmelerin işgücü produktivitesi ve randımanı düşüreceğinden :

a) İşletmelerin imalât kapasitesi ve faaliyet durumlarına göre çalıştırabilecekleri memur ve hizmetlilerle işçi mevcutlarının ayarlanması ve Genel Müdürlük merkezi ile diğer idarelerinde sürekli işlerde çalıştırılacak memurlarla hizmetliler için lüzum ve imkân nisbetinde yeni kadrolar ilâve edilerek bu kadrolara tâyin suretiyle personel ihtiyacının giderilip kadro fevkindeki istihdamlarının önlenmesi,

b) İşçilerin büro hizmetlerinde görevlendirilebilmesi, İş Kanununun 1 nci maddesindeki tariflerle telif olunamayacağı gibi kadronun da tezyidi mahiyetinde bulunduğu cihetle bu duruma son verici tedbirlerin alınması» mütalâa edilmiştir.

Dairesi temsilcileri tarafından verilen izahatta; tenkit maddesinde belirttiği veçhile işçilerin bürolarda görevlendirilmeleri suretiyle bilhassa işletmelerde kadro tezyidi mahiyetinde bir durumun müşahade edildiğine işaretle, bütün işletmelerde ihtiyaç nisbetinde artan istihsal ve dolayısıyla iş hacmini karşılayabilmek amacıyla Büyük Millet Meclisine verilmiş olan tasarrufların kanunlaşması halinde bu durumların önlenebileceği beyan edilmiş olmasına nazaran kanunun öncelikle çıkarılması ve kadro fevkindeki istihdamlara da son verilmesi temenni olunmuştur.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Sayıştay Komisyonu

Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Sinop	Sivas	Bilecik	Burdur
<i>M. Kaptan</i>	<i>E. Akova</i>	<i>Ş. Binay</i>	<i>M. Özbe</i>
Istanbul	Maras	Tekirdağ	
<i>M. F. Güngör</i>	<i>V. Kadoğlu</i>	<i>M. S. Sözeri</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tekel Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı

MADDE 1. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı yekûn giderleri bağı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere;

a) 60 241 663,73 lira âdi bütçe giderlerine, 48 616 686,16 lirası da yatırım giderlerine,

b) 42 808 507,11 lirası nâzım giderlere, aidolmak üzere cem'an 151 666 857 liradır.

MADDE 2. — Tekel Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı gelirlerinden yapılan tahsilât bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 1 291 341 035,21 liradır.

MADDE 3. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 yılı Bütçe gelirleri ile giderleri arasındaki farkı teşkil eden 1 139 674 178,21 lira Hazine ve Belediyeye ödenmiştir.

MADDE 4. — 3010 sayılı Kanun gereğince gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere (A/2) bütçesinden verilen avans miktarı olup ilişik cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 3 301 226,69 lira tahsilât elde tutulmuştur.

SAYIŞTAY KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tekel Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı

MADDE 1. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı genel gideri bağı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere;

a) 60 249 013 lirası âdi bütçe giderine, 48 614 070,68 lirası da yatırım giderlerine,

b) 42 808 507,11 lirası nâzım gidere aidolmak üzere toplam olarak 151 671 590,79 liradır.

MADDE 2. — Tekel Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı gelirlerinden yapılan tahsilât, bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 1 291 345 861,50 liradır.

MADDE 3. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı geliri ile gideri arasındaki farkı teşkil eden 1 139 674 270,71 lira Hazine ve Belediyeye ödenmiştir.

MADDE 4. — 3010 sayılı Kanun gereğince gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere (A/2) bütçesinden verilen avans 3 301 226,69 lira ödeneğinden mevkuftutulmuştur.

Hükümetin teklifi

MADDE 5. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 yılı ödeneğinden harcanmıyan ve ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 53 514 855,47 lira yok edilmiştir.

MADDE 6. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı bilânçosu ile kâr ve zarar cetveleri tasdik olunmuştur.

MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu kanunun hükümlerini Maliye ve Gümrük ve Tekel bakanları yürütür.

29 . 11 . 1969

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>S. Demirel</i>	<i>R. Sezgin</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Atabeyli</i>	<i>T. Bulgin</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>G. Titrek</i>	<i>Y. Z. Önder</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>H. Menteseoğlu</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>İ. S. Çağlayançil</i>	<i>M. Erez</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>O. Oğuz</i>	<i>T. Gülez</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
<i>A. Dalla</i>	<i>V. A. Özkan</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>A. İ. Birincioğlu</i>	<i>İ. Ertem</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>N. Mentese</i>	<i>S. Öztürk</i>
Sanayi Bakanı	En. ve Ta. Kay. Bakanı
<i>S. Kılıç</i>	<i>S. O. Avca</i>
Turizm ve Ta. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>N. Cevheri</i>	<i>H. Nakiboğlu</i>
Köy İşleri Bakanı	Orman Bakanı
<i>T. Kapanlı</i>	<i>H. Özalp</i>
Gençlik ve Spor Bakanı	
<i>İ. Sezgin</i>	

Sayıştay Komisyonu değiştirisi

MADDE 5. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı ödeneğinden harcanmıyan ve ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 53 494 203,25 lira yok edilmiştir.

MADDE 6. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı bilânçosu ile kâr ve zarar cetveleri tasdik olunmuştur.

MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu kanunun hükümlerini Maliye ve Gümrük ve Tekel bakanları yürütür.

1963 yılı Tekel Genel Müdürlüğü (A/1 ve A/2) cetvelleri

Fasıl	Tahsisatın çeşidi	Tahsisat		Sarfiyat		3010 S. Kanun gereğince ve-rilen avans.		İmha olunacak tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
	(A/1) Cetveli										
202	Memurlar ve hizmetliler ücretleri	48 671 000		45 885 361	46			2 785 638	54		
203	Geçici hizmetliler ücreti	116 735		81 185	85			35 549	15		
204	Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücreti	90 000		38 553	60			51 446	40		
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	842 000		798 778	36			43 221	64		
207	Emnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı.	1 500						1 500			
209	5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	6 138 861		5 663 119	83			475 741	17		
210	Temsil ödeneği	4 200		4 200							
218	4896 sayılı Kanun gereğince ödenecek kasa tazminatı	725 000		682 224	76			42 775	24		
301	Büro giderleri	196 000		114 124	14			81 875	86		
302	Vilâyetler büro giderleri	605 000		552 464	72			52 535	28		
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri	1 012 000		827 642	49			184 357	51		
305	Kira bedeli	350 000		330 211	28			19 788	72		
306	Giyecekler	475 000		436 658	93			38 341	07		
307	Yolluklar	1 957 100		1 758 946	77			198 153	23		
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi giderleri ve yollukları	1 025 000		534 231	02			490 768	98		
403	Temsil giderleri	20 000		7 277	60			12 722	40		
407	Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren giderler	298 500		276 052	42			22 447	58		
417	5237 sayılı Belediye gelirleri Kanunu gereğince ödenecek vergi ve resimler.	25 000		22 814	16			2 185	84		

	Tahsisat		Sarfiyat		Tahsisatın çeşidi	3010 S. Kanun gereğince ve- rilen avans.		İmha olunacak tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
	Lira	K.	Lira	K.Fasıl		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
419					100 000	94 707	59	5 292	41		
420					740 001	739 377	25	623	75		
421					220 000	191 303	79	28 696	21		
446											
					18 900	16 500		2 400			
447											
					158 429	158 429					
450					103 700	58 744	65	44 955	35		
452					51 000			51 000			
453											
					70 000	28 496	37	41 503	63		
459					25 000	18 580	70	6 419	30		
476					113 000	70 987	24	42 012	76		
501					282 093	268 399	75	13 693	25		
502					370 254	277 185	43	93 068	57		
505					200 000	198 977	24	1 022	76		
602					20 000	19 818	70	181	30		
605											
					1			1			
653											
					93 658	93 657	90		10		
					65 118 932	60 249 013		4 869 919			

(A/2) Cetveli

701	Bina onarımı	550 288		477 753	67				72 534	33
705	İstimlâk ve satınalmalar	550 000		278 735	48				271 264	52
731	Etüt ve proje	150 000		12 200	81				137 799	19
741	İdare binaları ve ambarlar	6 649 804		3 020 835	05	1 784	08	3 627	184	87
761	Tesisler ve büyük onarımlar	66 355 561		25 434 824	51	1 228	442	60	39 692	293 89
781	Satın alınacak makina, âlet ve vasıtalar ve bunları koruma giderleri	17 540 000		12 445 792	54	2 071	000	01	3 023	207 45
782	Satın alınacak taşıtlar	960 000		1 164 901	55					204 901 55
791	A. M. F. bonoları	1 800 000							1 800 000	
—	Muh. U. K. 83. Mad. gereğince geçen ve eski yıllar mahsubatı.	5 779 027	07	5 779 027	07					

(A/2) Cetveli toplamı

100 334 680	07	48 614 070	68	3 301 226	69	48 624 284	25	204 901	55
-------------	----	------------	----	-----------	----	------------	----	---------	----

Nâzım gider

Belediye hissesi	32 185 719	71	32 185 719	71					
Hazine Tayyare Resmi	10 622 787	40	10 622 787	40					
Nâzım gider toplamı	42 808 507	11	42 808 507	11					

İCMAL

(A/1) Cetveli toplamı	65 118 932		60 249 013				4 869 919		
(A/2) Cetveli toplamı	100 334 680	07	48 614 070	68	3 301 226	69	48 624 284	25	204 901 55
Toplam	165 453 612	07	108 863 083	68	3 301 226	69	53 494 203	25	204 901 55
Nâzım gider toplamı	42 808 507	11	42 808 507	11					
Genel toplam	208 262 119	18	151 671 590	79	3 301 226	69	53 494 203	25	204 901 55

1963 yılı Tekel Genel Müdürlüğü (B) Cetveli

Fasıl	Madde	Gelirin çeşidi	Muhammenat Lira	Tahsilât Lira	K.
1		Satış kârları	975 452 940	762 010 931	48
2		Çeşitli gelirler (Muhtelif rûsum)	3 500 000	4 616 590	99
3		Para cezaları	2 000 000	114 897	01
4		Çeşitli hasılat	1 300 000	3 268 578	24
5		Geri alma	1 000 000	574 146	97
6		Tütün, İçki, Tuz, M. Savunma vergileri	553 107 400	477 952 209	70
		Toplam	1 534 560 340	1 248 537 354	39
		Nâzım vâridat (5237 sayılı Kanun gereğince) belediyeler payı Hazine Tayyare Resmi		42 808 507	11
		Genel toplam	1 534 560 340	1 291 345 861	50

